

Asia: VN/13551/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

UUMA4 -Uusiomateriaalit maarakentamisessa -ohjelma v. 2021-2030 on yli 20 organisaation rahoittama yhteistyöhanke, jossa on mukana Suomen suurimpia kaupunkeja, Väylävirasto, Metsäteollisuus ry, Energiateollisuus ry, Infra ry, useita jätehuoltoyhtiöitä ja infrarakentamisen urakoitsijoita sekä muita alan toimijoita. UUMA4-hanke on jatkoa aikaisemmille UUMA-hankkeille. Jokaisella ohjelmakaudella on ollut erilliset tavoitteet, mutta koko hankkeen tärkein tehtävä on eri toimijoiden yhteistyön sekä alan osaamisen kehittäminen, oppaiden kirjoittaminen ja tiedonvälityksen lisääntyminen. Käynnistyneellä 4. kaudella suurimpana tavoitteena on saada uusiomateriaalien hyödyntäminen normaaliksi käytännöksi julkisilla rakentajilla mm. jalostamalla rakennuttamisen kriteerejä ja käytäntöjä kiertotaloutta suosivaksi, kehittämällä lupaprosessia yhdessä ympäristöministeriön kanssa, täydentämällä ohjeistusta mm. vähähiilisen esirakentamisen ja verkostorakentamisen osalta.

UUMA4-ohjelman osapuolet näkevät, että maarakentamisen ja materiaalien hyötykäytön näkökulmasta valmisteltu kiertotalouden strateginen ohjelma on monipuolinen ja siinä on otettu huomioon eri osa-alueet hyvin. Näemme, että toteutusta varten tarvitaan kuitenkin enemmän konkreettisia toimenpiteitä ja ohjausta, jotta tavoitteet saadaan jalkautettua ja vallitsevaksi käytännöksi. Esimerkiksi infra-alalla kasvihuonekaasujen päästöjen laskentaperiaatteiden valmistelutyö on vasta alussa ajatellen materiaalien kierrätystä ja uusiokäyttöä maa- ja infrarakentamisessa. Päästöjen lisäksi myös materiaalitehokkuuden ja luonnonvarojen säästeliään käytön näkökulma tulee huomioida. Maarakentaminen on merkittävässä roolissa kiertotalouden kannalta sen suurten määrien ja niiden kuljetusten vuoksi. Kuljetukset vaativat fossiilisia tuontipolttoaineita, joten esim. hyötykäyttämällä uusiomateriaaleilla jalostettuja muutoin poiskuljetettavia maa-aineksia, voidaan vaikuttaa merkittävästi kuljetustarpeeseen ja sen aiheuttamiin kasvihuonekaasujen päästöihin.

Lisäksi toteamme, että vaikutusten indikaattorit tulee määritellä selkeästi ja eri alueiden paikalliset olosuhteet huomioiden, jotta niitä voidaan hyödyntää julkista hankintaa tekevissä organisaatioiden päätöksenteossa ja vaikutusten arvioinnissa. Mikäli julkisten rakentajien linjaukset ja hankintapäätökset olisivat kiertotaloutta suosivia, muodostuisi näkemyksemme mukaan hallittua kysyntää maa- ja infrarakentamisen kiertotalousratkaisuille, joita ovat esimerkiksi teollisuuden sivuvirtojen

hyödyntäminen, massojen kierrätys hankkeissa tai hankkeiden välillä sekä vähähiiliset pohjavahvistustekniikat kuten muutoin rakentamiskelvottomien pehmeikköjen syvästabilointi uusiosideaineilla.

Tavoite, että kiertotaloutta tukevat vähähiilisen rakentamisen hankintakriteerit kaikkiin julkisten rakennuttajien talo- ja infrarakentamisen hankkeisiin vuodesta 2022 lähtien on oikean suuntainen ja myös UUMA4-hankkeelle kirjattujen tavoitteiden mukainen. Periaatepäätöksessä esitetty aika-tila-taulu tunnustetaan tosin olevan erittäin haasteellinen.

UUMA4-hankkeessa kantavana voimana on yhteistyö ja sen kehittäminen eri toimijoiden välillä, joten UUMA4-hanke on kiinnostunut osallistumaan periaatepäätöksen toteuttamiseksi tarvitta-vaan yhteistyöhön (alla UUMA4-hankkeen osatehtävät yleisellä tasolla).

1. Ympäristölupaprosessin kehittäminen ja yhtenäistäminen
2. Uusiomateriaalit infran päästölaskennassa ja vaikutusten seurantaindikaattorit
3. Tekniset vaatimukset ja niiden täyttymisen osoittaminen
4. Tekniset verkostot ja uusiomateriaalit
5. Kierrätyskasvualustat
6. Vähähiilinen esirakentaminen
7. Syvästabiloinnin uusiosideaineet
8. UUMA-rakentamisen prosessi
9. UUMA-tiedonjako ja koulutus
10. UUMA-edunvalvontayhdistyksen perustaminen

Koivulahti Marjo
UUMA4 Uusiomateriaalit maarakentamisessa -ohjelma